

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДИКИ КАРТОГРАФІЧНОГО ВІДОБРАЖЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВОДНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС НА ЦИФРОВИХ КАРТАХ ОБЛАСТІ

Климчик О. М., Багмет А. П.
доценти кафедри екологічної безпеки та економіки природокористування
Житомирського національного агроекологічного університету
М. Житомир, Ст. Бульвар, 7,
Україна
Klimchik-olga@yandex.ua

Сучасна політика України у галузі використання водних ресурсів спрямована на впровадження принципів Європейської Рамкової Водної Директиви (ЄРВД) щодо забезпечення сталого природо-користування. Вона встановлює основні положення для досягнення країнами ЄС доброго стану поверхневих, підземних, перехідних і прибережних вод у межах кожного річкового басейну. Дослідження антропогенної трансформації басейнів річок, які відбуваються в них під час інтенсивного ведення господарської діяльності, дозволяють для кожного річкового басейну встановити залежність змін їх характеристик від інтенсивності антропогенних навантажень, які є індивідуальними для кожного ландшафтно-господарського району. Стан поверхневих водних об'єктів визначається екологічним та хімічним статусом. Екологічний статус водного об'єкта оцінюється за п'ятьма класами (відмінний, добрий, задовільний, поганий, дуже поганий); хімічний – за двома класами (добрий та несприятливий). Гідрографічна мережа Житомирської області розміщена в межах басейну р. Дніпро. Найбільша частина області належить до басейну правої притоки Дніпра – р. Прип'яті (54 %), у басейні р. Тетерів розміщено 38 % її території, р. Ірпінь – 3,5 % та р. Рось – 4,5 %. Основним джерелом водопостачання населення і галузей економіки є поверхневі води (82 % від загального забору води). Оптимізація природокористування полягає у розробці ресурсоощадливих методів ведення господарювання в басейні річки і потребує проведення комплексного спостереження за динамікою усіх складових частин річкових басейнів і джерелами антропогенного впливу на них. Розв'язання багатьох екологічних проблем сьогодення неможливе без залучення потужних можливостей географічних інформаційних систем (ГІС). Основні положення методики картографічного відображення реалізації водної політики ЄС на цифрових картах в регіоні відпрацьовувалися у програмі ГІС «*Digitals* для *Windows 95/98/NT*», яка розроблена НВП «Геосистема» м. Вінниця.

У загальному вигляді до основних положень методики належить:

1. Складання переліку елементів, які наносяться на існуючу основу цифрової карти регіону – межі басейну річки; класи екологічного та хімічного статусу; пости спостереження та контролю; основні забруднювачі водних об'єктів тощо.
2. Встановлення, до якої категорії об'єктів належать конкретні елементи картографування – площинних; лінійних; точкових.
3. Визначення категорії умовних позначень елементів картографування у програмі ГІС «*Digitals*» – полігон; полілінія; поодинокий.
4. Визначення переліку необхідних параметрів та їх категорій для об'єктів картографування, які будуть занесені в базу даних ГІС – екологічний статус водного об'єкта; хімічний статус водного об'єкта; речовини, значення яких перевищують ГДК.
5. В менеджері умовних знаків програми ГІС «*Digitals*» з використанням його інструментів створюються відповідні умовні знаки з визначенням їх атрибутів.
6. В менеджері шарів програми ГІС «*Digitals*» створюються перелік шарів об'єктів, які наносяться додатково на існуючу основу цифрової карти області.
7. В менеджері параметрів програми ГІС «*Digitals*» створюється перелік параметрів для об'єктів картографування з встановленням їх атрибутів.
8. Нанесення об'єктів картографування на цифрову карту, занесення у базу даних відповідних параметрів та їх значень.

Розглянуті та апробовані основні положення методики картографічного відображення реалізації водної політики ЄС на цифрових картах регіону у вітчизняній ГІС-програмі свідчать, що використання програми «*Digitals*» дозволяє оперативно вносити зміни як в графічні об'єкти, так і в базу даних (атрибутивна складова). Такі дані, реалізовані у ГІС-програмі «*Digitals*», забезпечують легкий доступ споживача до екологічної інформації, дозволяють здійснювати пошук інформації та її аналіз, отримувати картографічний матеріал про просторовий розподіл водних ресурсів на території області при існуючих умовах їх господарського використання.